

Alliance Française Deventer

filosofie cursus
najaar 2023
10^e jaargang

Michel Foucault (1926-1984): de laatste mens en zijn opvolger

docent: Jaap Gruppelaar

Filosofen zetten zich nogal eens af tegen andere filosofen en soms zelfs tegen de filosofie als serieuze denkoefening. Zo vestigen zij eens te meer de aandacht op de bijzondere betekenis van hun eigen publicaties (en henzelf). Michel Foucault is wat dit aangaat geen uitzondering, maar hij maakt het, zeker in zijn vroege werk, wel erg bont. Filosofen en hun teksten komen er niet ter sprake, maar enkel (wetenschaps)historisch materiaal.

De zeggingskracht van zijn analyses is echter onmiskenbaar filosofisch en het verbaast dan ook niet dat hij onder filosofen grote invloed heeft gekregen. Inmiddels is ook duidelijk dat hij sterk is beïnvloed door andere filosofen, m.n. door Friedrich Nietzsche (1844-1900) en Martin Heidegger (1889-1976).

Foucault stelt de eigen mogelijkheden van de filosofische (en zeker ook de alledaagse) reflectie radicaal ter discussie: wat we zoal weten is niet het product van eigen nadenken, maar een vaststaand cultuurgegeven dat we, in het beste geval, enkel met een 'archeologische' blik kunnen 'archiveren': n'importe qui parle' (het doet er niet toe wie er spreekt). Mensen denken maar dat zij zélf denken, feitelijk zijn zij producten van 'sociale dressage'. Met name in *De woorden en de dingen* (1966) en *Bewaken en straffen* (1975) tematiseert Foucault het verdwijnen van de mens als 'vrij subject'. Maar in zijn latere werk, m.n. zijn meerdelige *Geschiedenis van de seksualiteit* (vanaf 1976) ziet hij, opmerkelijk genoeg, weer ruimte voor zelfonderzoek,

vrijheidszin en persoonlijk leven. Kennelijk heeft hij voor de 'laatste mens' een opvolger gevonden.

In deze cursus volgen wij Foucaults traject en beginnen met zijn prachtige bespreking van Velázquez *Las Meninas*.

Bij aanvang van de cursus ontvangt u een syllabus met enkele teksten van en over Foucault.

Velázquez, *Las Meninas*

locatie: Wijkcentrum Van Vlotenhof
Johannes van Vlotenlaan 85, Deventer
tijd & data: maandag 09.30- 12.00 u.: 25 september, 2, 16 & 23 oktober, 6 & 13
november. mr. dr. J. Gruppelaar; zie: www.weetendurf.nl